

Jordfordeling

Hvordan udnytter vi den fulde samfundsværdi af det åbne land gennem jordfordeling?

Temadag om multifunktionel jordfordeling d. 9. december 2015

- 5 kommuner planlægger for en gennemførelse af multifunktionel jordfordeling i nærmere afgrænsede projektområder. Orbicon rådgiver kommunerne.
- 5 forskere vil dokumentere de samfundsgevinster, som jordfordelingerne giver anledning til.

Kl. 10.00-10.15 Velkommen og præsentation af Collective Impact Det åbne land som dobbelt ressource v. sekretariatsleder Helga Grønnegaard

Kl. 10.15-12.00 Visioner, værdier og potentialer i 5 projektområder

Jammerbugt Kommune v. projektleder Marianne Fisker

Skive Kommune v. projektleder Mia Sabine Berle

Ringkøbing Skjern Kommune, v. projektleder Tanja Kaiser

Vejle Kommune, v. projektleder Jacob Nygaard-Pedersen

Norddjurs Kommune v. projektleder Kirsten Bjerg

Kl. 12.00-13.00 Frokost

Kl. 13.00-13.45 Jordfordelingsredskabets forcer samt potentialer på tværs af de 5 projektkommuner v. gruppeleder Jan Nymark Thaysen, Orbicon

Kl. 13.45-14.30 Måling af jordfordelingens mulige effekter for bedriftsøkonomi, naturkvalitet, vandmiljø, rekreative værdier og landdistriktsudvikling v. lektor Pia Heike Johansen, Syddansk Universitet

Kl. 14.30-15.45 Cafédialog inkl. kaffe og kage

Kl. 15.45 Tak for i dag v. sekretariatsleder Helga Grønnegaard

Materiale

- s. 2-3 Deltagerliste
- S. 4 Kort præsentation af de fem projektområder
- s. 5-10 Muligheder for effektmålinger af multifunktionel jordfordeling
- s. 11-12 Collective Impact eksempel: Industri, miljøfolk og lokale i alliance om Canadas kæmpeskov

Jordfordeling

Deltagere i temadag om jordfordeling d. 9. december 2015 på Gl. Estrup

Navn	Organisation	Kontakt
Skive Kommune		
Mia Sabine Berle	Projektleder	msbe@skivekommune.dk
Line Byskov	Projektleder	libs@skivekommune.dk
Jørgen Primdahl	Forsker, Københavns Universitet	jpr@ign.ku.dk
David Quist Pears	Forsker, Københavns Universitet	dqp@ign.ku.dk
Jammerbugt Kommune		
Marianne Fisker	Projektleder	mkf@jammerbugt.dk
Gitte Clausen	Plan- og Miljøchef	gkl@jammerbugt.dk
Niels Lundbye-Christensen	Vækst- og Udviklingsforvaltningen	nlc@jammerbugt.dk
Anne Mette Finnerup	Vækst- og Udviklingsforvaltningen	afi@jammerbugt.dk
Otto Kjær Larsen	Regionrådsmedlem, Region Nordjylland	otto.larsen@rn.dk
Dorte Krog	Klim Landsbyforening	dortekrogh@me.com
Lone Engberg	Projekt- og proceskonsulent, Folkeskoler, SFO	len@jammerbugt.dk
Ringkøbing-Skjern Kommune		
Tanja Kaiser	Projektleder	Tanja.kaiser@rksk.dk
Søren Elbæk	Medlem af byrådet, Økonomi- og Erhvervsudvalget samt Teknik- og Miljøudvalget	selbaek@rksk.dk
Ivan Thesbjerg	Fagleder, Land og Vand	ivan.thesbjerg@rksk.dk
Søren Frederiksen	Udviklingskonsulent og naturvejleder i Kultur, Natur og Fritid	soren.frederiksen@rksk.dk
Lene Moth	Projektmedarbejder i Vestjysk Landboforening og i Land og Vand	lmo@vjl.dk
Tove Urup Madsen	Projektmedarbejder i Land og Vand	Tove@landudviklerne.dk
Vejle Kommune		
Jacob Nygaard-Pedersen	Projektleder	JACNY@vejle.dk
Karsten Wandall	Natur og Friluftsliv	KARWA@vejle.dk
Søren Peschardt	Viceborgmester, formand for Natur- og Miljøudvalget	sopes@vejle.dk
Niels Clemmensen	Formand for udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati	niecl@vejle.dk
Norddjurs Kommune		
Kirsten Bjerg	Projektleder	kib@norddjurs.dk
Helen Rosager	Afdelingschef for plan, kultur og natur	helen@norddjurs.dk
Søren Kepp Knudsen	Erhverv og miljø	skk@norddjurs.dk
Carsten Enemark	Centerleder for Kyst- og Fjordcentret	post@fjordcentret.dk
Rikke Skyum	Miljøchef i Djursland Landboforening	rsk@landboforening.dk
Hans Gæmelke	Formand for Djursland Landboforening	hans@lundballegaard.dk
Collective Impact-arbejdsgruppe		
Bo Fisker	DGI	Bo.fisker@dgi.dk
Thyge Nygaard*	DN	tny@dn.dk
Anker Madsen*	Friluftsrådet	am@friluftsradet.dk
Trine Eide	Landbrug & Fødevarer (SEGES)	tre@seges.dk
Keld Andersen	KL (Vejle Kommune)	kelan@vejle.dk
Collective Impact-sekretariat		
Helga Grønnegaard*	Sekretariatsleder	hgr@collectiveimpact.dk

Jordfordeling

Navn	Organisation	Kontakt
Orbicon		
Jan Nymark Thaysen	Gruppeleder	jnth@orbicon.dk
Brian Albinus Graugaard	Landinspektør	brig@orbicon.dk
Niels Otto Haldrup	Landinspektør	niha@orbicon.dk
Sophie Dige Iversen	Landinspektør	sodi@orbicon.dk
Hans-Martin Olsen	Projektchef	hmol@orbicon.dk
Forskergruppe		
Pia Heike Johansen	Syddansk Universitet	piaj@sam.sdu.dk
Rasmus Ejrnæs	Aarhus Universitet	rasmus@bios.au.dk
Brian Kronvang	Aarhus Universitet	bkr@bios.au.dk
Øvrige deltagere		
Helene Bjerre-Nielsen*	Velux Foundations	hbn@veluxfoundations.dk
Mikkel Klougart*	Velux Foundations	mk@veluxfoundations.dk
Gy Larsen*	Fonden Teknologirådet	gl@tekno.dk
Mads Jacobsen	Den Danske Naturfond	mj@ddnf.dk
Else Mikkelsen	15. Juni Fonden	else.mikkelsen@15junifonden.dk
Steen Ravn Christensen	KTC/Syddjurs Kommune	src@syddjurs.dk
Esben Munk Sørensen	Aalborg Universitet	ems@plan.aau.dk
Karsten L. Willeberg-Nielsen	MØLBAK Landinspektører A/S	kwn@molbak.dk
Hans Fink	NaturErhvervstyrelsen	hafi@naturerhverv.dk

* deltager i fælles transport til og fra lufthavn

Kort præsentation af de fem projektområder

Jammerbugt Kommune – uforløste potentialer for naturpleje, jagt, fritid og turisme

I området mellem Svinkløv og Bulbjerg er der en række uforløste potentialer knyttet til dels oplevelser og udsigter pga. de sjældne parabelklitter, de store klitarealer, havet og stranden, dels for mere biodiversitet via naturpleje. Der er et stort potentiale for bæredygtige produkter og højværdi kødproduktion via naturpleje med kvæg samt potentialer for bæredygtig turisme. Jordfordelingen vil skulle involvere lokale ildsjæle, ambassadører og netværk, som er stærk repræsenteret i lokalsamfundene.

Skive Kommune – realisering af Nordfjends som ”fremtidens landskab”

I forskningsprogrammet ”Fremtidens Landskaber” har Skive Kommune i tæt samarbejde med Københavns Universitet udviklet en strategisk udviklingsplan for Nordfjends. Udviklingsplanen er forankret hos både lokalbefolkningen og kommunale politikere. Det er en oplagt mulighed at undersøge, hvordan multifunktionel jordfordeling kan bidrage til at realisere udviklingsplanen. Der er flere store landbrug i området, som også fremover vil være i vækst. Både heltidsbedrifter og fritidslandmænd har udtrykt interesse for jordfordeling. I området er der bl.a. også store potentialer knyttet til at lade jordfordeling spille en rolle i at reducere udledning af næringsstoffer til Limfjorden samt understøtte attraktiv bosætning.

Ringkøbing-Skjern Kommune - Lønborg Hede: fra lukket land til offentlig naturperle

Lønborg Hede er udpeget som et Natura 2000-område og indgår dermed i EU's netværk af beskyttede naturområder. I lokalområdet er Lønborg Hede talt ned og en velbevaret hemmelighed, hvor modsatrettede interesser betyder, at området ikke formår at udnytte sit enestående potentiale som offentlig naturperle med lokal stolthed. Jordfordelingen kan vise sig at spille en rolle i rentabel naturpleje og håndtering af jagtinteresserne, ligesom betydningen for de omkringliggende landsbyer og sommerhusområder skal undersøges.

Vejle Kommune – handling bag ordene i ny Erhvervs- og udviklingsstrategi for Vejle Ådal

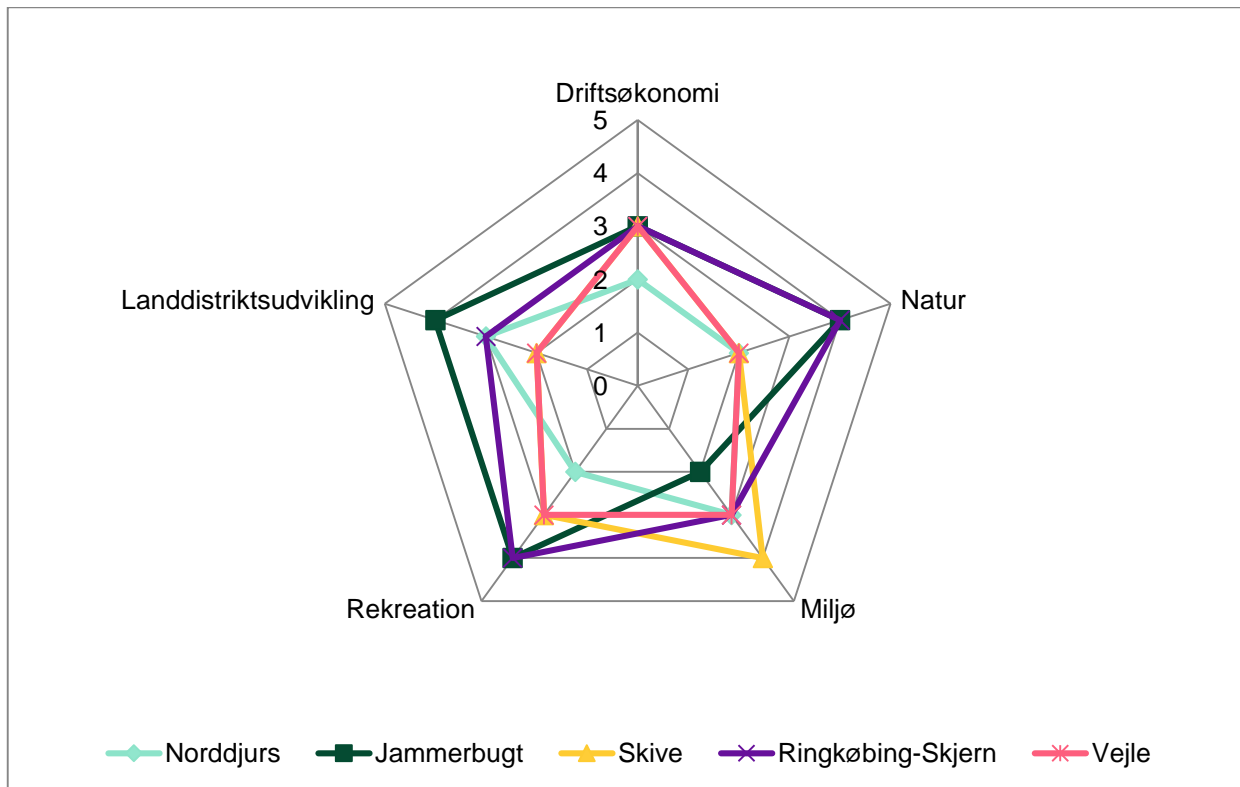
Vejle Kommune arbejder med et spændende og komplekst område – det er bynært, indeholder store husdyrbrug, levende landsbyer og grænser op til værdifulde naturområder i Vejle Ådal. Området er i meget vidt omfang udlagt som særlig værdifulde landbrugsarealer, der samtidig gennemskæres af store hovedveje. Såvel primærerhverv, bosætning som oplevelsesøkonomi vil kunne skabe merværdi i området. Et stort opland vil kunne få glæde af de samfundsgevinster, som en multifunktionel jordfordeling måtte medføre.

Norddjurs Kommune – udvikling af store landbrug, natur, rekreation og bosætning

I Rougsø-området findes et varieret landbrug med både plante-, kvæg- og svinebrug, bl.a. adskillige herregårde. Det undersøges, hvordan jordfordelingen kan spille en rolle i at reducere udledningen af næringsstoffer til Randers Fjord, der er udpeget Natura 2000-område. Fra tidligere projekter er der indhentet gode erfaringer med at etablere ”bondeomfartsveje” for at skåne landsbyer for gennemkørende landbrugsmaskiner, men en række landsbyer er fortsat belastede af tung landbrugstransport. Jordfordelingen kan få en rolle i såvel bedre arrondering, mere attraktive landsbyer, klimasikring af internationalt beskyttede strandenge samt i at understøtte etableringen af Naturpark Randers Fjord.

Muligheder for effektmåling af multifunktionel jordfordeling

Rasmus Ejrnæs,
Pia Heike Johansen,
Brian Kronvang,
Søren Præstholt
Jesper Sølvér Schou

Fordele for driftsøkonomi ved jordfordeling

Historisk set har jordfordeling i Danmark handlet om at skabe en bedre arrondering på landbrugsbedrifter. Det vil sige, at jordfordelingen primært har handlet om at forbedre de dyrkningsmæssige muligheder ved dels at sikre en optimal beliggenhed af markerne i forhold til hinanden og bygninger, dels at sikre en optimal størrelse og form på markerne. Men i de senere år er formålet drejet i retning af at frigive arealer til f.eks. vådområder samt at fremskaffe "kompensationsjord" til de landmænd, som skulle afgive jord til etableringen eller genskabelse af vådområder. Det er således to grundlæggende forskellige kriterier, som søges opfyldt med den "gamle" og "ny" jordfordeling. I et nyt forskningsprojekt skal effekter af en gentænkning af jordfordelingen dokumenteres.

De nuværende markers størrelse og form er i høj grad historisk betinget, blandt andet som følge af den store landbrugsudskiftning omkring år 1800, da landsbyernes hidtidige dyrkningsfællesskaber blev ophævet, og jordene blev fordelt mellem individuelle ejere. I takt med strukturudviklingen i landbruget, hvor bedrifterne er blevet større og større ved opkøb af naboejendomme og ejendomme i længere afstand fra hovedejendommen, er beliggenheden af mange bedrifters agerjord blevet meget usammenhængende.

Den fragmenterede struktur medfører ekstraomkostninger for landmanden i form af blandt andet stort tidsforbrug ved dyrkning af små og/eller irregulære marker samt ved transportomkostninger på vejene. Dertil kommer, at transport på landeveje med landbrugsmaskiner er generende for de øvrige trafikanter.

Disse omkostninger kan reduceres ved gennemførelse af en jordfordeling imellem bedrifter med henblik på at skabe en bedre arrondering, hvor målet er at reducere afstandene imellem produktionsarealerne samt muliggøre større og/eller mere regulære markflader. Med arrondering menes således både markernes/jordlodernes afstande fra bygninger, deres indbyrdes placering samt deres størrelse og form, og disse forhold inddrages i analysen som forklaringer på de driftsøkonomiske effekter af jordfordelingen.

Realdania, som er en af de 12 parter i "Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource*", har i alt bevilget 10 millioner kroner til at gennemføre jordfordeling og dokumentere samfundsværdierne i 2-4 case-områder, som de respektive projektkommunerne selv har udvalgt. Projektet vil over de næste fire år afprøve, hvordan forskellige interesser kan tilgodeses igennem en multifunktionel jordfordeling og arbejde med at udnytte den fulde samfundsværdi af det åbne land gennem jordfordeling i case-områderne.

800.000 kroner går til Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO) på Københavns Universitet, hvis opgave er at belyse de driftsøkonomiske effekter af jordfordelingen for de deltagende landmænd. Effekterne på natur, landdistriktsudvikling, vandmiljø og rekreative aktiviteter skal belyses af andre forskergrupper. Deltagere fra IFRO er lektor Jesper S. Schou, forsker Jakob Vesterlund Olsen og postdoc Mikkel Bojesen.

Kan jordfordeling åbne for, at borgerne på landet får en bedre livskvalitet?

Lektor ved Center for Landdistriktsforskning, Pia Heike Johansen, er af "Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource*" bevilget en lille million kroner til at dokumentere effekterne for landdistriktsudvikling af en gentænkning af jordfordelingen i Danmark.

I projektet skal hun med samarbejdspartnere afprøve, om en anden fordeling af de åbne arealer på landet kan opfylde de forskellige interesser og behov, der skal tilgodeses. For eksempel at intensiv landbrugsproduktion bliver samlet på frugtbare jorde, og landbrugsdrift med græssende dyr samles på større arealer i ådale. Det gavner landbruget og naturen, og øger de rekreative muligheder for beboerne i området. Ud over landdistriktsudvikling vil projektet også dokumentere gevinsterne for bedriftsøkonomi, natur, vandmiljø samt rekreative muligheder.

Resultatet af den anderledes jordfordeling ville være attraktive landdistrikter med flere herlighedsværdier og mindre transport på vejene med tunge landbrugsmaskiner.

Det skal blive bedre at bo på landet

Udfordringen for landdistrikterne har længe været, at især de unge flytter til de større byer og bliver boende der. Det er altså vigtigt at finde ud af, om en nytænkning af jordfordelingen kan være med til at få nogle familier til at flytte på landet.

- *En fælles omprioritering af jorden kan betyde, at kommunerne nemmere ville kunne styrke eller skabe gode omgivelser for beboere og derved fastholde dem i landområderne*, siger Pia Heike Johansen.

En af ulemperne er, at mange børn og unge i dag flytter fra landsbyerne med en oplevelse af at have været spærret inde og altid være afhængig af andres velvillighed i forhold til kørsel. Med en anden opdeling af arealerne vil man for eksempel kunne tænke bedre forbindelser til bløde trafikanter mellem lokalsamfund og landsbyer og provinsbyer ind. Det vil skabe større mulighed for egen transport på cykel og være med til at nedsætte behovet for offentlig transport.

Projektet vil over de næste fire år arbejde med at udnytte den fulde samfundsværdi af det åbne land gennem jordfordeling i 2-4 case-områder, som projektkommunerne selv har udvalgt. Real-dania, som er en af de 12 parter i "Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource*", har i alt bevilget 10 millioner kroner til at gennemføre jordfordeling og dokumentere samfundsværdierne i case-områderne

Fordele for miljø ved jordfordeling

En jordfordeling med en bedre samling af bedrifternes jordtilliggende giver muligheder at tænke jordfordelingen sammen med en bedre og mere målrettet dyrknings- og miljøbeskyttelse. Det kan give gevinster for miljøtilstanden i grundvand og overfladevand.

En forudgående kortlægning og screening af risici for næringsstof- og pesticidtab, der tænkes sammen med kortlægning af følsomme naturarealer, grundvandsforekomster og åbne vandområder (kilder, bække og småsøer), vil kunne identificere særlige risikoområder, som ved en jordfordeling kunne skilles fra den almindelige omdrift og overgå til permanente græsningsarealer, skov eller anden arealanvendelse. Marginaljorde, som det fra et miljø- og naturhensyn er uhenigtsmæssigt at dyrke i omdrift (f.eks. særligt stejle arealer, visse lavbundslande m.v.), vil ved jordfordelingen kunne samles i enheder, der kunne danne grundlag for en mindre miljøbelastende driftsform.

Miljøgevinsterne vil desuden især være relateret til en bedre udnyttelse af husdyrgødningen, da bedriftens jordtilliggende får mindre afstand til bedriftens gylletanke. Mulighederne er relateret til, at jordfordelingen tænkes sammen med lokale miljø- og naturinteresser som nedsættelse af lugtgener, nedsættelse af ammoniakemission nær følsomme naturområder, beskyttelse af særligt følsomme grundvandsområder, beskyttelse af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer mod udsivende næringsrigt grundvand samt beskyttelse af overfladevand mod tab af især næringsstoffer og pesticider (bedre arealanvendelse, ibrugtagning af virkemidler, mv.). Desuden kan der i planlægningen af jordfordelingen i kommunerne inddrages ønsker til restaurering af vådområder i ådale og på lavbundslande, vandløbsrestaurering og klimasikring ift. oversvømmelser mv.

En jordfordeling giver også gode muligheder for at være på forkant i planlægningen af fremtidens landbrug i landskabet ved at tænke behovet for nye, målrettede virkemidler i bedriftens nye jordtilliggende ind. Det kan være målrettede virkemidler som skovrejsning, intelligente randzoner, mini-vådområder, vådområder, styret dræning, mv.

På miljøområdet vil vi indsamle basisoplysninger om landbrugets driftsforhold, udvaskning, jordbundens evne til at tilbageholde næringsstoffer, fosfor-risikokort og tilstanden i vandløb og søer før jordfordelingen gennemføres. Disse oplysninger kan både anvendes af kommunerne i deres planlægningen og til at vurdere miljøeffekten på baggrund af en kortlægning af de samme forhold efter jordfordelingen har fundet sted. Planlægning af målrettede virkemidler kan indgå som et centralt element i sparringen med kommunerne. Vurderinger af effekter for miljøet ved anvendelse af virkemidler som vådområder, mini-vådområder, mv. vil blive foretaget med de nyeste modeller støttet af eventuelle målinger.

Deltagere i projektet fra Institut for Bioscience, Aarhus Universitet er Professor Brian Kronvang, seniorrådgiver Gitte Blicher-Mathiesen og rådgiver Anton Rasmussen/Jørgen Windolf samt GIS medarbejdere til etablering af grunddatasæt.

Kan jordfordeling åbne for nye rekreative muligheder?

Danskerne dyrker ofte og gerne friluftsliv. Men i mange lokale landskaber, hvor landbruget dominerer, kan det knibe med de rekreative muligheder. De dyrkede marker er utilgængelige, og mange markveje er efterhånden forsvundet eller ligger isoleret uden at skabe sammenhængende adgang.

Collective Impact *Det Åbne land som dobbelt ressource* har iværksat en række pilotprojekter, hvor man vil forsøge at fordele jorden på en ny måde mellem jordejerne. Den såkaldte jordfordeling skal være til fordel for både jordbrugsinteresserede og en lang række andre hensyn, herunder de rekreative muligheder.

Pilotprojekterne skal således afprøve mulighederne for at samle landbrugsejendommenes dyrkningsjord nogle steder og skabe bedre plads til andre funktioner andre steder. "Nogle steder mangler der bare enkelte forbindelser mellem eksisterende markveje eller arealer med offentlig adgang før et område bliver attraktivt at færdes rundt i.

"Måske kan en jordfordeling udbedre sådanne missing links for friluftslivets muligheder", udtaler Søren Præstholm fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning ved Københavns Universitet. Han skal sammen med en gruppe forskere undersøge i hvilket omfang, pilotprojekterne skaber nye rekreative værdier. "Vi ved fra vores forskning, at netop bedre rundtursmuligheder er noget af det befolkningen efterspørger, så det er en af de ting, vi vil se på i vores analyser" fortsætter en anden af forskerne, professor Frank Søndergaard Jensen, der siden 1980'erne har været med til at dokumentere danskernes rekreative brug af naturen og landskabet.

Foruden analyser af de forbedrede adgangsmuligheder, som jordfordelingerne formodes at resultere i, vil forskerne også vurdere, om projekterne medfører, at flere mennesker kommer til at færdes i landskabet og/eller om brugerne får bedre natur- og friluftsoplevelser end tidligere. Der gennemføres derfor analyser både før og efter jordfordelingerne.

Parallelt med undersøgelserne af de rekreative effekter gennemfører andre forskerteams analyser af jordfordelingernes øvrige effekter på landbrugets driftsøkonomi, biodiversiteten, miljøet og landdistriktsudviklingen. Men forskerne skal også samarbejde på tværs med henblik på at give en helhedsvurdering af de potentialer, der kan være i at anvende jordfordeling som et mere generelt redskab, der kan forme fremtidens landskaber.

Fakta: Projektet er en del af "Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource*" med i alt 12 partnere. Se mere her <http://collective-impact.dk/det-aabne-land>

Jordfordelingsprojekter og analyser gennemføres i perioden frem til 2019. Undersøgelserne af de rekreative effekter gennemføres af Videncenter for Friluftsliv og Naturformidling samt forskergruppen Natur, Parker og Friluftsliv, begge Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, KU. Nærmere oplysninger om de rekreative analyser kan fås ved henvendelse til Søren Præstholm, E-mail: spr@ign.ku.dk, mobil: 23807804.

Er jordfordeling nøglen til at naturen får sin egen plads i landskabet?

Seniorforsker ved Institut for Bioscience, Aarhus Universitet, Rasmus Ejrnæs har modtaget en bevilling på 800.000 kr. til at følge og dokumentere effekterne af jordfordeling på biodiversiteten i landskabet i perioden fra 2015-2019. Bevillingen er givet af Realdania som en del af "Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource*"

I projektet skal en tværfaglig forskergruppe følge et antal kommunale jordfordelingsprojekter for at undersøge idéen om, at jordfordeling kan være nøglen til en bedre opfyldelse af de mange hensyn og ønsker til indretningen af det åbne land.

Når det gælder Danmarks natur, har førende forskere taktfast gentaget, at den store udfordring for biodiversiteten er, at der mangler plads til den vilde natur i Danmark. Plads som vel at mærke ikke samtidig skal opfylde alle mulige andre formål. Plads til at vandløbet godt må gå lidt over sine bredder, plads til at robuste kvægracer kan græsse ude hele året eller til, at havet kan om-møblere kysten uden, at der bliver ballade. Plads til naturområder, hvor der ikke gødskes og pløjes, og hvor træerne får lov at blive gamle.

Men det kræver planlægning og snilde, hvis vi skal finde den plads i et landskab, hvor mange andre væsentlige hensyn også er på spil. Landbrug, skovbrug, bebyggelse og infrastruktur skal der også være plads til, og så skal der jo gerne være rart at bo i kommunen. Alle disse interesser er tydelige ude i kommunerne, og de er også repræsenteret i forskergruppen. Det gælder om at finde løsninger, som kan holde i mange år. For naturen er kontinuiteten særlig vigtig, da de truede arter er rigtig dårlige til at flytte omkring.

Forskergruppen kan måske inspirere kommunerne til at tænke ud af boksen i opstartsfasen, men ellers bliver den store opgave at dokumentere og evaluere om jordfordeling kan gøre en forskel for naturen og være nøglen til at tegne et nyt Danmarkskort, hvor der bliver bedre plads til de vigtige ting i livet og færre bryderier mellem de mange forskellige interesser.

I Danmark er arbejdet med Collective Impact endnu ungt. I lande som USA og Canada har man gennem flere år høstet store erfaringer og flotte resultater med metoden, som samler en bred gruppe aktører for at løse komplekse samfundsudfordringer. Her kan du læse om et af projekterne.

THE CANADIAN BOREAL FOREST AGREEMENT:

Industri, miljøfolk og lokale i alliance om Canadas kæmpe-skov

I Canada ligger de kæmpemæssige nordskove - The Canadian Boreal Forest. Skovområdet, der dækker 73 millioner hektar, er både et unikt naturområde og en vigtig økonomisk vækstkilde for lokalsamfundet, skovindustrien og andre industrier som fx olie, gas og miner samt vandkraftværker. Tømmerindustrien er en af de største arbejdspladser Canada, og halvdelen af alt papir, der bliver brugt i USA, kommer fra disse skovområder.

Samtidig rummer de store skove i Canada 80 procent af den samlede ferskvandsressource på jorden, binder 11 procent af verdens samlede CO₂-udslip og huser tusinder af dyrearter fra fugle til ulve, elge, bjørne og store flokke af stærkt udrydningstruede nordamerikanske rensdyr. Skovområderne huser også hele 600 oprindelige folkeslag, som hver især har deres rettigheder til fx at jage og fiske i skovene.

95 procent af det svimlende store skovområde er offentligt ejet. En betydelig del af skoven er udlejet for at skabe økonomisk udvikling i landområderne, men det har også medvirket til, at halvdelen af de truede rensdyr i området blev udryddet. De komplekse interesser i skoven var derfor gennem en årrække blevet optrappet, og de forskellige parter i det store område bekrigede hinandens interesser. Selvom ansvaret for både den fremtidige skovdrift og naturbevarelse primært ligger hos de canadiske myndigheder, har lokalbefolkningen, industrien og miljøforkæmpere et stort medansvar. Det var udgangspunktet, da det første frø til en Collective Impact indsats mellem parterne blev sået i 2008. Målet var at skabe fælles retning for forvaltning af skoven og sikre beskyttede områder og bæredygtig skovdrift.

Startskuddet: Fælles aftale beskytter skoven og økonomien

Parterne var 19 tømmervirksomheder, deres nationale interesseorganisation, syv miljøorganisationer, myndigheder, politikere og repræsentanter fra lokalsamfundene og de oprindelige folkeslag. Efter to års forhandlinger underskrev de i maj 2010 'The Canadian Boreal Forest Agreement', der balancerer mellem to søjler: Den vækst, skoven skaber, og den beskyttelse, som skoven har brug for.

Aftalen skal give dokumenterbar værdi for både naturen og de forskellige industrier i skoven og sikre, at lokalsamfundene i og omkring skovene er socialt og økonomisk levedygtige. Med aftalen er der fundet reelle fælles løsninger ikke bare kompromiser. Der er lavet en rensdyrhandlingsplan, der beskytter 800.000 hektar skov og sikrer dyrenes overlevelse og hundredevis af arbejdspladser i skoven. Tømmervirksomhederne har til gengæld fået lov at øge tømmerhugsten i andre områder, og miljøorganisationerne har forpligtet sig til at stoppe deres boykot af industrien. Alle parter har på den måde fået fordele af aftalen.

Jordfordeling

Skoven bliver beskyttet både biologisk og kulturelt, og virksomhederne, der lever af skoven, har brandet sig stærkt og har samtidig fået økonomisk vækst og bidraget til at skabe flere arbejdspladser i området.

Umage partnere med samme agenda

Som alle Collective Impact projekter bygger også den canadiske skovaftale på fem afgørende principper: En fælles agenda og konkrete mål, fælles målemetoder, forpligtende aktiviteter, hyppig og åben kommunikation og et fælles sekretariat. Arbejdsmetoden og principperne introduceres her: <http://collective-impact.dk/om-projektet>

Den **fælles agenda** er klar. Alle parter i 'The Canadian Boreal Forest Agreement' har en interesse i at forbedre beskyttelsen af truede dyrearter og bevare naturen samt sikre en bæredygtig og fremgangsrig canadisk skovindustri.

Sammen har parterne derfor formuleret seks **konkrete mål**:

1. Implementere den bedste praksis for bæredygtig skovdrift i verden
2. Fremskynde, at der udpeges beskyttede områder i skoven
3. Udarbejde effektive retningslinjer, der beskytter truede dyrearter i skovene – især de nordamerikanske rensdyr
4. Handle på de klimaforandringer, som vedrører bevarelsen af skov
5. Skabe fremgang i den canadiske skovsektor og de lokalsamfund, der er afhængige af den
6. Synliggøre miljøindsatsen hos de deltagende tømmervirksomheder

Et samarbejde uden udløbsdato

Parterne evaluerer og **måler** sammen med et forskerhold løbende, hvad indsatsen betyder for naturbeskyttelsen, tømmerforsyningen, jobsituationen og økonomien.

En lang række mennesker er påvirket af skovaftalen og inddrages i **forpligtende aktiviteter** for at finde løsninger på aftalens seks mål. Det gælder fx indbyggere i de små lokalsamfund, lokale, regionale og nationale politikere og myndigheder og de industrier, som beskæftiger sig med andet end skovdrift, fx minedrift eller olieboringer.

Parterne i Collective Impact samarbejdet er organiseret i en række lokale og nationale arbejdsgrupper, der alle får støtte fra et **centralt backbonesekretariat**. De seks regionale arbejdsgrupper fungerer som bindeled mellem aftalens underskrivere, myndighederne og det øvrige samfund. Alle i arbejdsgrupperne er trænet i kommunikation og forhandling, så de har et stærkt fundament for konstruktiv **kommunikation**.

Der er ingen udløbsdato på Collective Impact samarbejdet om de canadiske skove. Aftalen løber til de seks mål er nået.

Læs mere i Roisin Reids artikel 'The Canadian Boreal Forest Agreement: Unlikely Allies Pursuing Conservation and Sustainable Development in Canada's Boreal Regions' i *The Philanthropist*: <http://thephilanthropist.ca/2014/07/the-canadian-boreal-forest-agreement-unlikely-allies-pursuing-conservation-and-sustainable-development-in-canadas-boreal-regions/>

Læs mere om The Canadian Boreal Forest Agreement: www.canadianborealforestagreement.com